

Datum: 10.08.2018

Medij: Hrvatska riječ

Rubrika: Bez naslova

Autori: Priprema: Milovan Miković

Teme: UJVIDEKI SZINHAZ / Novosadsko pozorište

Napomena:

Površina: 549

Tiraž: 0

Naslov: Život dražbom otkupiti

Strana: 38

HR Feljton

Priprema: Milovan Miković

Idemo li večeras u kazalište? (124)

Život dražbom otkupiti

Treća praiizvedba domaćih djela vojvođanskih mađarskih autora u Novosadskom kazalištu dramski je esej *Konačna rasprodaja* **Ottóa Tolnaja**. Ambivalentan uradak, interpersonalne naravi, u kojemu se vrstan pjesnik ogleda s dramaturgom po zadaći, nadvladavši pošiljatelja dramaturškoga pisma. Djelo naslovljeno s *Végeladás* na scenu je postavio redatelj **Mihály Virág**, a praiizvedeno je 24. lipnja 1979.

Tijekom izrade dramskoga predloška Tolnai se opredijelio postaviti ga i ispitivati unutar izazovnih obrazaca egzistencijalističke antidrame, omeđujući na taj način tlo kojim će rasprostirati duh vlastite poetike, duboko ga potapajući u mučninu. Tolnaijevi junaci su mahom klovnovske pojave, ili doslovce ljudske kreature – poput i drugih scenskih znanih nositelja beketovskih uzora.

Publika i izvođači predstave *Végelódás* u Novosadskom kazalištu

Dopiru do gledatelja iz opustošenog svijeta praznine, lišeni korijena, identiteta, sutrašnjice. Čim su više beznačajni – tim su veće upozorenje. Zrcaleći izgubljeno historijsko pamćenje i stvarnost lišenu smisla, ne prestaju govoriti, a ništa ne kažu, ponavljajući se. Otuda, sve je u njih jednako ništa, a život prelazi u stanje apsurdna.

Tumači uloga bili su: Csömöre, nekadašnji trgovac (György Fejes), Brijlač (Mátyás Pásthly), Kazališni ravnatelj (István Bicskei), Udavača (Etelka Kelemen), Mladoženja (Géza Horváth), Kraljica čardaša (Katalin Szirácki), Supruga Csömöre (Katalin Ladik). Nastupili su još: Valentin Venczel, Elizabeta Bicskei, Tibor Vajda, Imre Takács i Erika Czifra, dekor: Miodrag Tabački, scenograf: Ljiljana Orlić, izbor glazbe: Tibor Spiegel.

Tolnai, Ottó, mađarski pjesnik (Kanjiža, Vojvodina, Srbija, 5. VII. 1940). Studirao filozofiju u Zagrebu, književnost u Novom Sadu. Nakon neoavangardnih pjesama (npr. zbirka *Galebova prsna kost – Sirály mellcsont*, 1967.) njegov pjesnički jezik postaje narativan (npr. u kompozicijama *Wilhelmove pjesme, odnosno provincijski Orfej*

– *Wilhelm-dalok, avagy a vidéki Orfeusz*, 1992.; *siroče-csáth – árvacsáth*, 1992.), u postmodernističkom dijalogu s tradicijom. U *Balkanskom lovoru* (*Balkáni babér*, 2001.) bavio se traumom jugoslavenskih ratova i krizom identiteta. U prozi često eksperimentira s tehnikom kolaža, autobiografskom fikcijom i sl. (*Hrvatska enciklopedija*).

Kako zapaža **János Aladics**, glavnu ličnost predstave tumači jedan od najdarovitijih vojvođanskih mađarskih glumaca **György Fejes**, kojega publika na sceni voli i rado prihvata, a stručna kritika neskriveno cijeni i visoko rangira, pa ipak, s ovim glumačkim ostvarajem kao da je gledalištu možda pružio i dao nešto manje no što je mogao [*Dnevnik*, 29. VI. 1979.], ali je i ovako njegov doprinos uspjehu ove izvedbe i znatan i prepoznatljiv.

Premda je posve dobro intonirao misaonost ovoga tmurnoga dramskoga eseja redatelj Mihály Virág propustio je priliku da potrebnim skraćivanjem tekstualnog predloška na sceni još više i uspješnije učvrsti njegovu konzistentnost. Sve u svemu, predstava je ocijenjena kao značajan kazališni događaj, kojemu su pridonijeli svi njegovi protagonisti, pa tako i studenti, polaznici novosadske Akademije umjetnosti.

